

Kansainvälisten osaajien työhyvinvointi suomen kielen näkökulmasta

Työsuojelurahaston hanke #240188

Mia Scotson

Kansainvälisten osaajien määrä suomalaisessa työelämässä on lisääntynyt viime vuosina, ja heidän suomen kielen taidostaan ja sen tarpeellisuudesta käydään paljon keskustelua. Tässä hankkeessa tutkin, mikä on suomen kielen merkitys kansainvälisten osaajien työhyvinvoinnissa ja miten kielenkäyttäjän toimijuutta on mahdollista vahvistaa valmennuksen avulla. Hyödynnän hankkeessa positiivisen psykologian PERMA-teoriaa ja luontenvahvuusajattelua.

Osatutkimuksessa 1 selvitän suomen kielen merkitystä kansainvälisten osaajien työhyvinvoinnissa. Tutkimuksen viitekehyksen muodostaa positiivisen psykologian PERMA-teoria (Seligman 2011), jossa työhyvinvoinnin ajatellaan koostuvan positiivisista tunteista, työn imusta, ihmissuhteista, merkityksellisyydestä ja tavoitteiden saavuttamisesta. Tutkimuksessa tarkastelen, mikä on suomen kielen rooli PERMA-teorian osatekijöissä. Aineisto koostuu verkkokyselystä (n=90) sekä yksilöhaastatteluista (n=16). Tutkimus on pääasiassa laadullinen ja tutkimusmetodi teoriaohjaava sisällönanalyysi. Tulosten perusteella positiivisia suomen kieleen liittyviä tunteita ilmenee kaikenkielisissä organisaatioissa, ja suomen osaaminen auttaa integroitumaan työyhteisöön ja edistää yhteenkuuluvuuden tunnetta myös englanninkielisessä työympäristössä. Merkittävä työhyvinvointiin vaikuttava tekijä on työyhteisön jäsenet ja heidän antamansa kielituki ja rohkaisu. Työn imun ja tavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta riittämätön suomen kielen taito voi rajoittaa kiinnostaviin työtehtäviin osallistumista ja vuorovaikutusta suomenkielisten sidosryhmien kanssa. Organisaation tasolla kansainväliset osaajat kannattavat joustavia kielikäytäntöjä, jotka huomioivat myös suomenkieliset työntekijät siten, että jokainen voi kommunikoida haluamallaan kielellä.

Osatutkimus 2 tarkastelee, miten kansainvälisten osaajan suomen kielen käyttämistä työpaikalla on mahdollista tukea yksilöllisen vahvuusvalmennuksen avulla. Vahvuusvalmennus perustuu luontenvahvuuksien (Peterson & Seligman 2004) reflektointiin, ja sen tavoitteena on kielenkäyttäjän toimijuuden tukeminen. Kokonaisaineisto koostuu viiden osallistujan verkkokyselyn vastauksista, päiväkirjoista sekä yhteensä 25 yksilötapaamisesta, mutta tulosten raportoinnissa keskityn kahteen englanninkieliseen avainosallistujaan, joiden suomen kielen taito on B-tasolla eli itsenäisen kielenkäyttäjän tasolla. Tarkastelen aineistoa teoriaohjaavan sisällönanalyysin avulla. Valmennuksen alussa eri tekijät, kuten käsitykset itsestä ja omasta kielitaidosta, estävät avainosallistujia puhumasta työpaikallaan suomea, mutta noin kaksi kuukautta kestäneen vahvuusvalmennuksen aikana heidän kielenkäyttäjän toimijuutensa vahvistuu, itsetunto paranee ja he alkavat vähitellen puhua suomea työtehtävissä. Vahvuustyöskentely tuntuu osallistujista ensin vaikealta, mutta valmennuksen edetessä he oppivat määrittelemään ydinvahvuutensa sekä tunnistamaan ja soveltamaan ydinvahvuuksiaan erilaisissa kielenkäyttötilanteissa. Osallistujat laajentavat vahvuuksien hyödyntämistä työtehtäviinsä, mikä tukee heidän ammatillista toimijuuttaan.

Tulosten perusteella suomen kielen osaamisella on yhteys työhyvinvoinnin keskeisiin osatekijöihin kuten myönteisiin ihmissuhteisiin, yhteenkuuluvuuden tunteeseen ja työtavoitteiden saavuttamiseen paitsi suomenkielisissä, myös monikielisissä ja englanninkielisissä organisaatioissa. Monet osallistujat toivovat työnantajilta enemmän tukea suomen kielen oppimiseen. Organisaatiotasolla

tulisikin kiinnittää huomiota kielenoppimisen mahdollisuuksiin työpaikalla ja suomenkielisten kielitietoisuuden lisäämiseen. Työpaikan kielenkäyttötilanteita refleктоivalla vahvuusvalmennuksella voidaan tukea kielenkäyttäjän toimijuutta ja edistää suomen käyttämistä. Lisäksi tutkimuksen tulokset auttavat kehittämään organisaatioiden joustavia kielikäytänteitä.

Julkaisuluettelo:

Scotson, M. Suomen kielen merkitys kansainvälisten osaajien työhyvinvoinnissa. Julkaisematon käsikirjoitus

Scotson, M. Vahvuusvalmennus kansainvälisten osaajien suomen kielen käyttämisen tukena. Julkaisematon käsikirjoitus.